

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 29.1.2020 antanut seuraavan malminetsintälupaa (jatkoaika) koskevan täytäntöönpanomääräyksen:

Hakija:	Dragon Mining Oy
Alueen nimi:	Sarvisuo 1-2
Lupatunnus:	ML2013:0006
Alueen sijainti ja koko:	Orivesi, 41,10 ha

Päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Päätös on nähtävillä Tukesin Rovaniemen toimipaikassa (käyntiosoite; Valtakatu 2, Rovaniemi) ja Tukesin kotisivulla (<https://tukes.fi/malminetsintaluvat-ja-valtaukset>) sekä alueen kaupunginvirastosta (Keskustie 23, 35300 Orivesi)

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai Heikki Puhakka, puh. 020 5052 201

Kuulutettu 29.1.2020

Pidetään nähtävänä 28.2.2020 asti

Dragon Mining Oy
Kummunkuja 38
38200 Sastamala

MÄÄRÄYS MALMINETSINTALUVAN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Hakija: Dragon Mining Oy
Y-tunnus: 1509120-8
Suomi

Yhteystiedot:
Kummunkuja 38
38200 Sastamala

Lisätietoja antaa:
Olli Pajula
olli.pajula@dragonmining.fi
Puh: +35840 3007 800

Hakemuksen tarkoitus: Kaivoslain (621/2011) 169 §:n tarkoittama päätöksen täytäntöönpanomääräys muutoksenhausta huolimatta.

MÄÄRÄYS PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) antaa määräyksen lupatunnuksella ML2013:0006 olevan malminetsintaluvan jatkoaikapäätöksen täytäntöön panemiseksi alla yksilöidyn tutkimusmenetelmin.

Täytäntöönpanomääräyksessä yksilöidyt tutkimustoimet voidaan kuitenkin aloittaa vasta, kun malminetsintäluvan ML2013:0006 jatkoaikapäätöksessä edellytetyt velvoitteet on suoritettu. Toimet on suoritettava malminetsintäluvan ML2013:0006 jatkoaikapäätöksessä annettuja lupamääräyksiä noudattaen. Luvanhaltija voi tämän lisäksi ryhtyä myös sellaisiin malminetsintätutkimuksiin, joihin ei kaivoslain (621/2011) 7 ja 9 §:n nojalla vaadita malminetsintälupaa.

Päätöksen täytäntöönpano

Täytäntöönpanomääräys annetaan muutoksen hausta huolimatta niin, ettei määräyksessä yksilöidyillä sallituilla toimilla tehdä muutoksenhakua hyödyttömäksi. Tämä täytäntöönpanomääräys ei aiheuta muutoksenhakuoikeuden tosiasiallista kaventumista, koska valituksessa esitetyt perusteet kohdistuvat pääosin asioihin, jotka eivät liity yhtiön malminetsintätoimintaan alueella, vaan kaivostoimintaan ja ympäristölupaan liittyviin asioihin.

Niiltä osin kuin valituksessa esitetyt asiat liittyvät malminetsintälupa-asiaan (kuulemismenettely), ei luvan hylkäämiselle ole perusteita. Hakemuksen käsittelyyn on sovellettu, mitä kaivoslain 37-40 ja 42 §:ssä säädetään lupahakemuksen käsittelystä.

Malminetsintälupapäätökseen (ML2016:0003) jätettiin kaksi valitusta, jotka ovat käsiteltävänä Hämeenlinnan hallinto-oikeudessa. Valituksissa vaaditaan kumoamaan lupapäätös vedoten kuulutusvaiheen virheisiin ja yhtiön kaivoksen ympäristölupaan liittyviin asioihin vedoten. Tukesin näkemyksen mukaan kuulemisvaiheessa on noudatettu kaivoslain vaatimuksia, eivätkä yhtiön ympäristölupaan ja kaivostoimintaan liittyvät asiat liity tähän malminetsintälupa-asiaan.

Tukesin näkemyksen mukaan yhtiö ei ole rikkonut kaivoslakia siten kuin kaivoslain 46 §:ssä tarkoitetaan. Valituksessa viitataan kaivoslain 18 §:n rikkomiseen kaivosluvanhaltijana, mutta tämänkin osalta on todettava, että yhtiön mahdolliset moitittavat teot aikaisemmassa tai meneillään olevassa kaivostoiminnassa liittyvät ympäristöluvassa käsiteltäviin ja ratkaistaviin asioihin. Kaivoslain ja ympäristösuojelulain mukainen suhde tulkitaan siten, että kaivoslakia ei sovelleta asioihin, jotka tulee ratkaista ympäristösuojelulaissa ja sen nojalla annettavissa luvissa. Tukes katsoo, että luvanhakija ei ole malminetsintäluvan ML2013:0006 osalta toiminnassaan laiminlyönyt kaivoslakiin perustuvia velvollisuuksia.

Täytäntöönpanomääräystä koskevan malminetsintäalueen tiedot

Pinta-ala: 41,10 ha
Alueen nimi: Sarvisuo 1-2
Sijainti: Orivesi. Malminetsintälupa-alue sijaitsee Dragon Mining Oy:n Oriveden kaivospiirialueen (KaivNro 2676) ympärillä. Alueen tarkempi sijainti ja rajat ilmenevät tähän päätökseen liitetystä lupakartasta (Liite 1).

Täytäntöönpanomääräyksessä yksilöidyt sallitut toimet

Tämän täytäntöönpanomääräyksen nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
2. Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteet, kairaus)
3. Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat

Kaikki malminetsintätutkimustoimet on suoritettava annettua malminetsintälupapäätöstä ML2013:0006 noudattaen, seuraavin tarkennuksin:

- Luvanhaltijan tulee asettaa päätöksessä ML2013:0006 määrätty vakuus ja suorittaa kaivoslainmukaiset maanomistajakorvaukset ennen tutkimusten aloittamista.
- Luvanhaltijan tulee aina esittää tarkka tutkimus- ja reittisuunnitelma hyvissä ajoin ennen tutkimusten aloittamista Tukesille sekä annettava tiedoksi Pirkanmaan ELY-keskukselle.

Perustelut: Hakija on esittänyt malminetsintäluvan jatkoaikahakemuksessaan nämä tutkimusmenetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne asiaa koskevassa malminetsintälupapäätöksessä tarpeellisiksi, jotta alueen mineraalipotentiali saadaan tehokkaasti tutkittua. Tässä päätöksessä sallituilla näytteenottomenetelmillä toteutettu malminetsintä on kaivoslain (621/2011) tavoitesäännöksen mukaista. Täytäntöönpanomääräys koskee aiemmin 11 vuotta voimassa olleen luvan mukaisten tutkimustoimenpiteiden jatkamista laadultaan ja laajuudeltaan vastaavina, eikä ollen tee näin ollen kaivosviranomaisen näkemyksen mukaan muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Malminetsintäluvan haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Malminetsintäluvan nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa.

Tiedoksi luvan haltijalle

Kaivoslain (621/2011) suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa säädetään, sovelletaan kaivoslain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa muun muassa; luonnonsuojelulakia ([1096/1996](#)), ympäristönsuojelulakia ([257/2014](#)), erämaalakia ([62/1991](#)), maankäyttö- ja rakennuslakia ([132/1999](#)), vesilakia ([587/2011](#)), poronhoitolakia ([848/1990](#)), säteilylakia ([592/1991](#)), ydinenergialakia ([990/1987](#)), muinaismuistolakia ([295/1963](#)), maastoliikennelakia ([1710/1995](#)) ja patoturvallisuuslakia ([494/2009](#)). Malminetsintäluvan haltijan on aina noudatettava Suomen lainsäädäntöä ja asiaan liittyviä muita kansainvälisiä sopimuksia.

Maastossa liikkuminen

Maastoliikennelain (1710/1995) 4.1 §:n ja 4.2 §:n 9-kohdan mukaan kaivoslaissa (621/2011) tarkoitetulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkuminen ei edellytä maanomistajan tai haltijan lupaa, kun kyse on asianomaisessa malminetsintäluvassa tai kaivosluvassa tarkoitetun toiminnan kannalta välttämättömästä liikkumisesta. Viitaten lupamääräykseen 9, malminetsintäluvan haltija veloitetaan rajoittamaan malminetsintä ja malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Malminetsinnästä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa. Aiheutetut vahingot on korvattava maanomistajalle.

Hakemuksen käsittely

Päätöksen täytäntöönpanohakemus muutoksenhausta huolimatta;	18.10.2019
Kuulutus hakemuksesta: Tukes	4.11.2019
Lausuntopyyntö: Tukes	4.11.2019
Päätös: Tukes	29.1.2020

Täytäntöönpanohakemuksesta tiedottaminen

Tukes on tiedottanut hakemuksesta 4.11.2019 kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Tukesin Rovaniemen toimipisteen, sekä Oriveden kunnan ilmoitustaululla. Lisäksi hakemuksesta on ilmoitettu valituksen jättäneille tahoille. Hakemus on ollut nähtävillä myös Tukesin internet-sivuilla. Hakemus on ollut nähtävillä 4.12.2019 saakka.

Lausunnot ja mielipiteet on pyydetty toimitettavaksi viimeistään 4.12.2019. Tämän päivämäärän jälkeenkin toimitetut lausunnot ja muistutukset on otettu ratkaisussa huomioon.

Lausuntopyyntö ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyyntö ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Oriveden kaupungille** 4.11.2019. Oriveden kaupunki antoi lausunnon 26.11.2019 (liite 4).
- 2) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Pirkanmaan Ely-Keskukselle** 4.11.2019. Pirkanmaan Ely-keskus antoi lausunnon 4.12.2019 (Liite 5).
- 3) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Metsähallitukselle** 4.11.2019. Metsähallitus ei antanut lausuntoa.

Muistutukset ja mielipiteet

4.12.2019: Suomen Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry ja Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry
5.12.2019: Vesiluonnon puolesta ry/ Jari Natunen

Hakija vastine

Hakijalta ei pyydetty vastinetta.

Tukesin kannanotto täytäntöönpanohakemuksen johdosta esitetyissä lausunnoissa, muistutuksissa ja mielipiteissä esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin

Oriveden kaupunki:

Oriveden kaupunki mainitsee launnossaan, ettei se puolla malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista, eikä myöskään puolla täytäntöönpanomääräyksen antamista hakemuksessa esitetyillä

tavalla, viitaten mm. malminetsintäalueen keskellä olevan Oriveden kaivoksen ympäristölupahakemuksen hylkäämiseen. Oriveden kaupungin lausunnon osalta Tukes toteaa, että Oriveden kaupunki ei puolla luvan jatkamista, koska kaupunki pitää KHO:n kaivoksen ympäristölupaan liittyvää hylkäävää ja kaivoksen sulkemismääräystä malminetsinnän esteenä.

Kaivoslain 45 §:n mukaan kaivosviranomaisen on myönnettävä malminetsintä lupa, mikäli kaivoslain edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Se, ettei kaupunki puolla luvan jatkamista, ei ole este luvan jatkamiselle. Mahdollinen este luvan myöntämiselle syntyisi, mikäli luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista tai kaupunki vastustaisi luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä pätevästä syystä.

Pirkanmaan Ely-keskus:

Pirkanmaan Ely-keskus ilmoitti, että sillä ei ole lausuttavaa asiasta.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri, Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry ja Vesiluonnon puolesta ry

Yllä mainituissa muistutuksissa esitettyjen vaatimusten osalta Tukes viittaa tämän täytäntöönpanomääräyksen kohdassa "Päätöksen täytäntöönpano" annettuihin vastineisiin.

Vesiluonnon puolesta ry:n muistutuksessa esitetään väite, ettei lupa-alueelta 500 metrin päässä sijaitsevan petolinnun pesäpuun osalta ole annettu lupamääräyksiä. Tukes toteaa, että kyseinen petolinnun pesäpuu on huomioitu malminetsintäluvan jatkoaikapäätöksen lupamääräyksessä 9. Lisäksi todettakoon, että Pirkanmaan Ely-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen ympäristönsuojeluyksikön näkemyksen mukaan (lausunto 25.7.2019) kohteella on mahdollista jatkaa tehokasta malminetsintää hakemuksen mukaisilla menetelmillä ilman, että niistä aiheutuu haittaa ihmisen terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten ja arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa, kunhan tutkimustoiminnassa huomioidaan sekä 25.7.2019, että aiemmin 13.3.2015 Pirkanmaan Ely-keskuksen antamat lausunnot.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös on toimitettu päätöksenantopäivänä:

- Dragon Mining Oy:lle (hakija)
- Hämeenlinnan Hallinto-oikeudelle

Jäljennös päätöksestä on toimitettu antopäivänä:

- Oriveden kaupungille,
- Pirkanmaan ELY-keskukselle,
- Museovirastolle tiedoksi

Päätöksen antamisesta tiedotetaan muita asianosaisia, sekä mielipiteiden tai muistutusten jättäjiä sähköpostitse tai kirjeitse.

Perustelut: Päätöksestä tiedottaminen ja siinä noudatettu menettely perustuvat kaivoslain (621/2011) lupapäätöksestä tiedottamista koskevaan 58 §:ään.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on **2000 €**. Lisäksi luvan saajalta peritään ilmoitus- ja käsittelykulut. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Maksu perustuu hakemuksen vireille tullessa voimassa olleeseen asetukseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla **Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen**. Lisäksi kaivoslain 169 §:n 3 momentin nojalla se, joka on valittanut asianomaisesta lupapäätöksestä, voi hallinto-oikeudessa vaatia määräyksen kumoamista tai muuttamista ilman, että hänen on siitä erikseen valitettava.

Valitusajaksi on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Heikki Puhakka, puh. 029 5052 201

Ilkka Keskitalo
Ylitarkastaja

Heikki Puhakka
Ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1	ML2013:0006 malminetsintälupakartta
Liite 2	Tilakohtaiset pinta-alat malminetsintälupa-alueella
Liite 3	Asianosaiset maanomistajat
Liite 4	Oriveden kaupungin lausunto
Liite 5	Pirkanmaan Ely-keskuksen lausunto
Liite 6	Muistutus: Suomen Luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri, Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry
Liite 7	Muistutus: Vesiluonnon puolesta ry/ Jari Natunen

VALITUSOSOITUS Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta.

Valitusoikeus

Malmietsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta:

- 1) asianosainen;
 - 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
 - 3) toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
 - 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
 - 5) saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
 - 6) kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttien alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.
- Kaivosviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava

myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu 260 euroa**. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinnaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

käyntiosoite: Hämeenlinnan oikeustalo

Raatihuoneenkatu 1

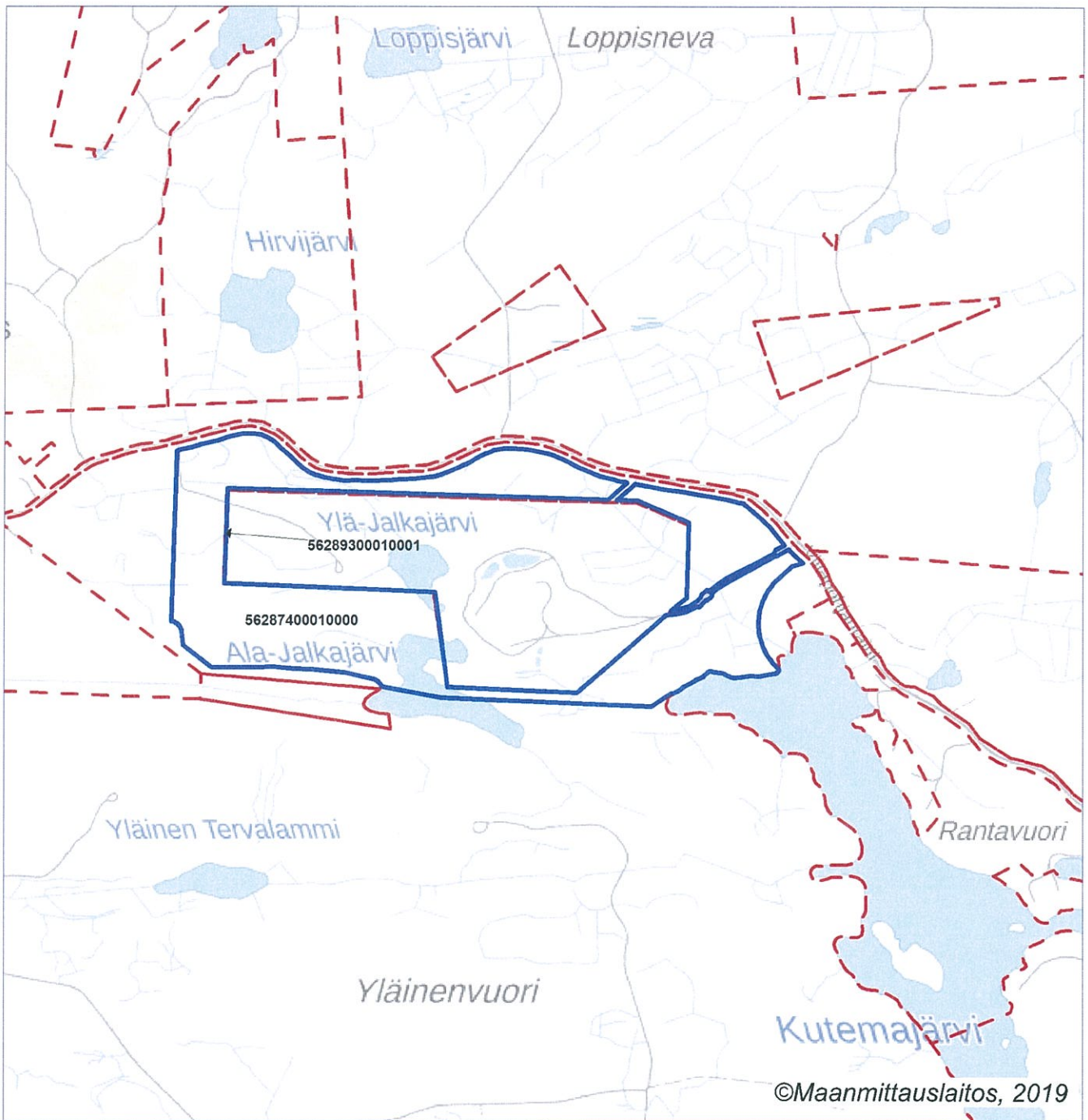
13100 Hämeenlinna

puhelinvaihe: 029 564 8100

faksi: 029 56 4 2200

sähköposti: hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Mittakaava 1:15 000

Dragon Mining Oy
Sarvisuo 1-2
ML2013:006

ML2013:0006 Sarvisuo 1-2
Tilakohtaiset pinta-alat

Kiinteistötunnus	Pinta-ala ha
562-874-1-0	41,10

ML2013:0006 Sarvisuo 1-2

Asianosaiset maanomistajat:

Siitaman yhteismetsä

Ympäristölautakunta
Ympäristölautakunta

§ 67
§ 123

18.06.2019
26.11.2019

Lausunto koskien valtauksen esteitä Sarvisuo 1 ja 2 nimisistä valtausalueista / lausunto valtausajan pidentämisestä / lausunto täytäntöönpanomääräystä koskevasta hakemuksesta

89/10.01.01/2019

Ympäristölautakunta 23.02.2010 § 38

Teknisen ja ympäristötoimen johtosäännön mukaan ympäristölautakunta antaa kaupungin lausunnot kaivoslain mukaisista valtausasioista.

Tampereen maistraatti on lähettänyt lausuntopyynnön koskien valtauksen esteitä otsikkoalueella. Maistraatti pyytää kaupungin lausuntoa siitä, onko valtaukselle kaivoslain 6 §:n 3-9 kohdassa tarkoitettuja esteitä. Kysymyksessä oleva alue ympäröi Kutemajärven kultakaivosaluetta.

Kaivoslain yllämainitussa pykälässä esteitä ovat mm. eräät rakennuspaikat sekä yli 35 kV:n jännitteiset sähkölinjat. Lisäksi kohdan 8 mukaan valtausta ei saa suorittaa ilman erityistä syytä asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella, mikäli kunta vastustaa sitä alueiden käyttöön liittyvästä pätevästä syystä.

Osalla lausuntopyynnön mukaisesta valtausalueesta on olemassa oikeusvaikutteinen Kutemajärven ranta-asemakaava. Ranta-asemakaavassa on Ylä-Jalkajärveen, Ala-Jalkajärveen ja valta-osaan Kutemajärveen rajoittuvien ko. valtausalueiden maankäytöksi merkitty maa- ja metsätalousalue (M). Valtausalueen itä-osassa Kutemajärven rannassa ko. alue kuitenkin ylittää tilalla 562-432-14-50 olevan ranta-asemakaavan mukaisen loma-asuntojen korttelialueen (RA) rajan. Tälle rakennuspaikalle on myönnetty vuonna 2009 rakennuslupa lomarakennukselle ja saunalle.

Liitteenä on kartta alueesta.

Rakennustarkastajan ehdotus: Ympäristölautakunta päättää lausuntonaan todeta, että valtausalueesta tulee rajata pois tila 562-432-14-50. Muilta osin lautakunta toteaa, ettei alueilla ole kaivoslain 6 §:n 3-9 kohdissa tarkoitettuja valtauksen esteitä.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Ympäristölautakunta 26.10.2010 § 134

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää kaupungilta lausuntoa

Ympäristölautakunta	§ 67	18.06.2019
Ympäristölautakunta	§ 123	26.11.2019

hakemukseen otsikkoalueen valtausajan pidentämiseksi. Valtausoikeus on määrätty olemaan voimassa 18.2.2010 saakka. Jatkoaikahakemus on saapunut tätä ennen. Valtausajan pidennystä haetaan kolmeksi vuodeksi.

Hakija on 24.3.2010 muuttanut hakemustaan rajaamalla tilan 562-432-14-50 pois valtausalueesta.

Valtausoikeuden perusteella valtaaja saa tehdä valtausalueella tutkimustyötä mahdollisen esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi. Tutkimustyö ja alueiden käyttö on rajoitettava niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimustyön tarkoituksen saavuttamiseksi.

Liitteenä kokoukseen osallistuville on lausuntopyyntö.

Maankäyttöinsinöörin ehdotus: Ympäristölautakunta päättää Oriveden kaupungin lausuntona todeta, ettei kaupungilla ole huomautettavaa valtausajan pidentämishakemuksesta.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Ympäristölautakunta 17.03.2015 § 29

Tukes pyytää 16.2.2015 päivätyllä pyynnöllä kaupungin lausuntoa malminetsintälupahakemuksesta (jatkoaikahakemus). Jatkoaikaa haetaan 3 vuodeksi. Yhtiö on suunnitellut malminetsintäalueelle tutkimusohjelman, joka käsittää mm. geologista maastokartoitusta, maa- ja kallioperänäytteenottoa pinta- tai syväkairauksella sekä mahdollisesti tutkimusojitusta. Osa tutkimuksista voidaan suorittaa myös maanalaisena kairauksena. Oriveden kaupungin hallintosäännön mukaan ympäristölautakunta antaa kaupungin lausunnot kaivoslain mukaisista lupahakemuksista.

Dragon Mining Oy:n (aiemmin Polar Mining Oy) 8 vuotta kestäneet valtausoikeudet Sarvisuo 1-2 -nimisille alueille päättyivät 18.2.2013. Näille samoille kohteille, mutta hieman muokatuille alueille, haetaan nyt uuden kaivoslain mukaista malminetsintälupaa. Alueiden yhteispinta-ala on noin 42 ha. Ne sijaitsevat SERI-kaivospiirin (kaivosrek.nro 2676) ympärillä. Hakemus on saapunut Tukesiin 12.02.2013.

Kaivospiiri ja malminetsintäluvanhakualueet eivät ulotu Harjunvuori-Viitapohja Natura-alueelle, mutta niiden läheisyyden johdosta hakemukseen on liitetty natura-arviointi.

Liitteinä kokoukseen osallistuville ovat kartta malminetsintälupa-alueesta sekä natura-arviointi.

Ympäristölautakunta
Ympäristölautakunta

§ 67
§ 123

18.06.2019
26.11.2019

Maankäyttöinsinöörin ehdotus:

Ympäristölautakunta päättää Oriveden kaupungin lausuntona hakemuksesta todeta seuraavaa:

1. Osalla alueesta on voimassa oikeusvaikutteinen Kutemajärven ranta-asemakaava. Lisäksi tekeillä on rantaosayleiskaava, joka tulee käsittämään alueen lähirannat ja jonka luonnos on ollut nähtävillä.
2. Tutkimusohjelmaa suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee ottaa huomioon, ettei alueella olevalle loma-asutukselle aiheuteta tarpeetonta häiriötä.
3. Muutoin Oriveden kaupungilla ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Ympäristölautakunta 18.06.2019 § 67

Turvallisuus ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää 18.6.2019 päivätyllä lausuntopyynnöllä kaivoslain 37 §:n nojalla Oriveden kaupungin lausuntoa malminetsintälupahakemuksesta (jatkoaikahakemus).

Lausunto tulee toimittaa lupatunnus ML2013:0006 mainiten viimeistään 18.7.2019 mennessä. Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Dragon Mining Oy hakee kaivoslain mukaiselle malminetsintälupalleen jatkoaikaa 3 vuodeksi Sarvisuo 1-2 nimisille yhteensä n. 42 hehtaarin suuruisille alueille. Aikaisempi malminetsintälupa Sarvisuo 1-2 -nimisille alueille on päättynyt 19.5.2018 ja jatkolupahakemus lupaan on jätetty Tukeisiin 23.1.2018.

Alueet sijaitsevat Oriveden SERI-kaivospiirin kaivosrekisterinumero 2676 ympärillä (Oriveden kultakaivos).

Tutkimusmenetelminä ovat pääasiassa syväkairaukset ja geofysikaaliset mittaukset. Suurin osa tutkimuksista tapahtuu maanalaisesti kaivoksen tunneleista suoritettavilla syväkairauksilla.

Kaivospiirin ja malminetsintälupahakemuksen alueilla ei ole luonnonsuojelukohteita. Eteläpuolella n. 30–40 m etäisyydellä on Natura 2000 alue Harjunvuori-Viitapohja FI0334003. Natura-alueella sijaitsee Ala-Jalkajärven lehtojensuojeluohjelman alue.

Lännessä n. 400 metrin päässä sijaitsee yksityismaalla oleva suojelualue Kuivajärvi ERA203685.

Ympäristölautakunta	§ 67	18.06.2019
Ympäristölautakunta	§ 123	26.11.2019

Oriveden kaupungin hallintosäännön mukaan ympäristölautakunta antaa kaupungin lausunnot kaivoslain mukaisista lupahakemuksista.

Liitteinä ovat karttaotteet voimassa olevasta kaavatilanteesta, rantaosayleiskaavaehdotuksesta sekä malminetsintälupahakemus.

Vt. kaavoituspäällikön ehdotus:

Ympäristölautakunta päättää Oriveden kaupungin lausuntona hakemuksesta todeta seuraavaa:

1. Osalla aluetta on voimassa 30.1.2006 hyväksytty Kutemajärven ranta-asemakaava, jossa alueet ovat maa- ja metsätalousalueita M.

Laadittavana on rantaosayleiskaava, joka käsittää kaikki kaavoittamattomat lähirannat, jotka on ehdotuksessa osoitettu maa- ja metsätalousalueiksi M. Rantaosayleiskaavaehdotus on ollut toisen kerran nähtävillä 2018 ja kaavan hyväksymismenettely on kesken.

2. Tutkimuksia suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee ottaa huomioon, ettei alueella olevalle loma-asutukselle aiheuteta tarpeetonta häiriötä.

3. Muutoin Oriveden kaupungilla ei ole huomautettavaa hakemuksesta.

Vt. kaavoituspäällikön kokouksessa tekemä muutos päätösehdotukseen kokouksessa käydyn keskustelun perusteella:

Ympäristölautakunta päättää Oriveden kaupungin lausuntona hakemuksesta todeta seuraavaa:

1. Osalla aluetta on voimassa 30.1.2006 hyväksytty Kutemajärven ranta-asemakaava, jossa alueet ovat maa- ja metsätalousalueita M.

Laadittavana on rantaosayleiskaava, joka käsittää kaikki kaavoittamattomat lähirannat, jotka on ehdotuksessa osoitettu maa- ja metsätalousalueiksi M. Rantaosayleiskaavaehdotus on ollut toisen kerran nähtävillä 2018 ja kaavan hyväksymismenettely on kesken.

2. Oriveden kaupunki ei puolla haetun malminetsintäluvan jatkamista, koska tutkimusalue ja etsintä liittyvät oleellisesti alueen keskellä olevaan Oriveden kaivospiiriin (2676) ja jonka haltija luvanhakija on.

Kaivoksen toiminnasta aiheutuneiden merkittävien haitallisten vesistövaikutusten vuoksi kaivoksen ympäristölupahakemus on

Ympäristölautakunta
Ympäristölautakunta

§ 67
§ 123

18.06.2019
26.11.2019

KHO:n 6.6.2019 päätöksellä hylätty.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Ympäristölautakunta 26.11.2019 § 123

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää 4.11.2019 päivätyllä lausuntopyynnöllä kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Oriveden kaupungin lausuntoa Oriveden kaupungin alueelle kohdistuvasta malminetsintälupapäätöksen (jatkoaikahakemus) ML2013:0006 täytäntöönpanomääräystä koskevasta hakemuksesta.

Lausuntoa pyydetään Dragon Mining Oy:n toimittamasta hakemuksesta malminetsintälupapäätöksen päätöksen täytäntöön panemiseksi muutoksenhausta huolimatta hakemuksessa esitetyllä tavalla.

Lausunto tulee toimittaa lupatunnus ML2013:0006 mainiten viimeistään 4.12.2019 mennessä. Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Oriveden kaupungin hallintosäännön mukaan ympäristölautakunta antaa kaupungin lausunnot kaivoslain mukaisista lupahakemuksista.

Liitteenä on Tukesin lausuntopyyntö 4.11.2019, Tukesin päätös 4.9.2019 malminetsintäluvan jatkamisesta ja Dragon Mining Oy:n hakemus 18.10.2019 päätöksen täytäntöönpanemiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Vt. kaavoituspäällikön ehdotus:

Ympäristölautakunta päättää Oriveden kaupungin lausuntona hakemuksesta todeta seuraavaa:

Ympäristölautakunta on päättänyt 18.06.2019 § 67 antamassaan lausunnossa, ettei Oriveden kaupunki puolla haettua malminetsintäluvan jatkamista.

Oriveden kaupunki ei myöskään puolla Dragon Mining Oy:n hakemusta malminetsintälupapäätöksen päätöksen täytäntöön panemista muutoksenhausta huolimatta hakemuksessa esitetyllä tavalla.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Ympäristölautakunta
Ympäristölautakunta

§ 67
§ 123

18.06.2019
26.11.2019

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta sekä 2.12.2019 alkaen kaupungin verkkosivuilla (www.orivesi.fi) yleisesti nähtävänä olleesta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Orivedellä 3.12.2019

Soile Kontu, pöytäkirjanpitäjä

Jakelu

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Ympäristölautakunta	§ 67	18.06.2019
Ympäristölautakunta	§ 123	26.11.2019

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Valmistelua tai täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §.

Puhakka Heikki (Tukes)

Lähettäjä: Tukes KaivosAsiat
Lähetetty: keskiviikko 4. joulukuuta 2019 15.21
Vastaanottaja: Puhakka Heikki (Tukes)
Aihe: VL: ML2013:0006

Lähettäjä: Niemelä Mira (ELY) <mira.niemela@ely-keskus.fi>
Lähetetty: keskiviikko 4. joulukuuta 2019 15.19
Vastaanottaja: Tukes KaivosAsiat <Asiat.Kaivos@tukes.fi>
Aihe: ML2013:0006

Hei!

Viitaten lausuntopyyntöönne 4.11.2019 asiassa ML2013:0006, Pirkanmaan ELY-keskuksella ei ole lausuttavaa asiasta.

Terveisin

Mira Niemelä

Ylitarkastaja

mira.niemela@ely-keskus.fi

puh. 0295 036 386, vaihde 0295 036 000

Ympäristönsuojeluyksikkö

Pirkanmaan ELY-keskus

Yliopistonkatu 38, PL 297, 33101 Tampere

www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

ELY-keskukseen voit toimittaa asiakirjat turvallisesti verkossa [Sähköiset asiointilomakkeet ja niiden käyttöohjeet](#)

Tämä viesti on tarkoitettu ainoastaan henkilölle tai yhteisölle, jolle se kuuluu. Viesti saattaa sisältää luottamuksellista tietoa. Jos olet saanut viestin erehdyksessä, sinulla ei ole siihen käyttöoikeutta. Tässä tapauksessa ilmoita siitä lähettäjälle ja poista viesti postilaatikostasi.

Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry
c/o Pekka Heikura

2

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
kaivosasiat@tukes.fi

ASIA: Muistutus koskien Dragon Mining Oy:n hakemusta Kemikaali- ja turvallisuusvirasto TUKES:in malminetsintäluvapäätöksen (jatkoaika) Sarvisuo 1-2 (ML2013:0006) täytäntöönpanoon muutoksenhausta huolimatta

Allekirjoittaneet Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry. ja Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry. tekevät muistutuksen koskien Dragon Mining Oy:n hakemusta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) myöntämän malminetsintäluvan täytäntöönpanosta ja esittävät seuraavaa.

VAATIMUKSET

1. Täytäntöönpanolupaa ei tule myöntää luvassa mainitun malminetsinnän osalta muutoshakuprosessin oikeuskäsittelyn ollessa kesken.
2. Vaadimme lupaviranomaista korjaamaan menettelyvirheeseen perustuva Sarvisuo 1-2 malminetsintäluvan täytäntöönpanohakemuksen kuulutus perumalla kuulutus ja palauttamalla hakijan lupahakemus takasin hakijalle hakemuksen lainvastaisten puutteiden korjaamista varten.

Perustelut vaatimukseen 1. liittyen

Yrityksen aiempi toiminta ei ole täyttänyt kaivoslain vaatimuksia. Malminetsintä tähtää uuden kaivostoiminnan aloittamiseen. Yritys ei ole noudattanut aiemmassa toiminnassaan kaivoslain velvoitteita tai ympäristölainsäädäntöä.

Kaivoslain 46§ mukaan luvan myöntämisen esteenä on kaivoslain velvoitteiden laiminlyöminen ja edellytyksien puute etsintätyölle. 46 § kohdan 8) vastaisesti hakija on aiemmassa toiminnassaan laiminlyönyt velvollisuuksiaan suunnitelmallisesti, pitkäaikaisesti ja toistuvasti, aiheuttaen merkittävää vahinkoa ja ympäristön pilaantumista. Yhtiö ei ole luotettava toimija, sillä sen aiempi toiminta on rikkonut ympäristölainsäädäntöä. Yhtiön aiempi kaivostoiminta on esimerkiksi pilannut kaksi kaivosalueen alapuolista järveä.

Allekirjoittaneet perustelivat malminetsintälupaa koskevaa valitusta (liite 1.) seuraavilla, yrityksen aiempaan toimintaan liittyvillä syillä:

1. Kaivoksen ympäristölupaa ei ole jatkettu ympäristön pilaamisesta johtuen;
2. Yhtiö on sopimaton jatkamaan toimintaa, koska se on harjoittanut laitonta kaatopaikkatoimintaa Oriveden kaivoksen alueella;
3. Yhtiön toiminta on rikkonut ja rikkoo ympäristölupia ja laillisia normeja kaikilla sen toimipaikoilla Suomessa;

Lisäksi valituksessa tuotiin esille seuraavat seikat, joiden takia lupaa ei tulisi myöntää:

4. Asiassa on tapahtunut kuulemis- ja kuulutusvirheitä;
5. Lupamääräykset ovat puutteelliset;
6. Oriveden kaupunki ei puolla malminetsintäluvan jatkamista.

Ei ole varmuutta, onko yhtiöllä taloudellisia edellytyksiä toimia lain edellyttämällä tavalla. Yhtiön aiemman kaivostoiminnan aiheuttamat vahingot ja niiden korjaamisen kustannukset ovat edelleen selvittämättä.

Kaivoslain 46§ mukaan luvan myöntämisen esteenä on edellytyksien puute etsintätyölle. Lain 46§ kohdan 8) mukaan lupaa ei tule myöntää *”jos on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta taikka hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan, ...”*

Kaivosyhtiö ei ole vielä esittänyt suljettavaksi määrätyn kaivoksensa sulkemissuunnitelmaa, joka on KHO:n päätöksen mukaisesti toimitettava Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastoon 6.12.2019 mennessä.

Lisäksi Pirkanmaan Ely-keskus on antanut kehoituksen kaivosalueella harjoitetun laittoman kaatopaikkatoiminnan siivoamiseksi. Kaivoksella on tehty tutkimuksia ulkopuolisen konsultin toimesta, mutta tuloksia ei ole vielä toimitettu Ely-keskukselle (22.11.2019 ylitarkastaja Vesa Hyvärinen, suullinen tiedonanto).

Yhteenvedona 1. vaatimukseen toteamme, että malminetsintää ei tule harjoittaa asian oikeuskäsittelyn aikana. Tukesin tehtävänä on valvoa yleisiä ja yksityisiä etuja kaivos- ja malminetsintätoiminnan suhteen, ja siten epäluotettavan yrityksen malminetsintä tulee kieltää muutoksenhakuprosessin oikeuskäsittelyn aikana.

Muistutus malminetsintälupahakemuksen kuulutusmenettelyyn

Perustelut vaatimukseen 2. liittyen

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry asiakumppaneineen katsoo, että Dragon Mining Oy:n hakemuksen Sarvisuo 1-2 malminetsintäluvan täytäntöönpanemiseksi hallintoviranomaisena toimiva Tukes ei ole toiminut täytäntöönpanohakemuksen vireilletulo- ja kuulutusmenettelyssä Århusin sopimuksen, hallintolain eikä myöskään kaivoslainsäädännön vaatimusten mukaisesti, koska;

- ei ole kuulutusasiakirjoissaan osoittanut tarkistaneensa haetun täytäntöönpanovaatimuksen täyttävän lainsäädännön vaatimukset ennen hakemuksen kuuluttamistaan; ja

- on kuuluttanut täytäntöönpanohakemuksen, jossa kuulutusasiakirjassa:

- lupa- ja valvontaviranomainen Tukes ei ole osoittanut haetun malminetsintähakemusalueen keskellä sijaitsevan kaivospiirin toiminnan olevan lain mukaista, eikä ole selostanut kyseistä kaivospiiriä koskevia valitusprosesseja; ja

- ei ole osoittanut kyseisen kaivospiirin kaivosluvan voimassaolon oikeudellista perustetta eikä kaivospiiriin määritettyjen 'yleisten ja yksityisten etujen turvaamismääräysten tarkistamismenettelyn' tilannetta ja kaivospiiriin asetettua vakuutta; ja

- ei ole kuulutusasiakirjoissa osoittanut käynnissä olevien valitusprosessien mahdollista vaikutusta Sarvisuo 1-2 malminetsintäluvan voimassaolon edellytyksiin; ja

- on kuuluttanut hakijan täytäntöönpanohakemuksen, mutta ei kuulutusasiakirjassa esitä arviota tekeekö mahdollinen täytäntöönpanopäätös käynnissä olevat valitukset malminetsintälupapäätöksestä turhaksi.

Edellä kuvattuihin seikkoihin viitaten katsomme, että hallintoviranomaisena toimiva lupaviranomainen Tukes ei ole varmistunut vireille tulleen täytäntöönpanohakemuksen täyttävän lainsäädännön vaatimuksia ennen hakemuksen kuuluttamistaan ja on kuuluttanut oleellisen puutteellisen hakemuksen ennen riittävien selvitysten hankkimistaan, minkä menettelyn katsomme lupaviranomaisen hallintolain vastaiseksi menettelyvirheeksi.

Katsomme hallintoviranomaisena toimivan lupa- ja valvontaviranomainen Tukesin tehneen hallintolain ja kaivoslain vastaisen menettelyvirheen kuuluttaessaan oleellisen puutteellisen hakemuksen, jonka vuoksi Sarvisuo 1-2 malminetsintäluvan täytäntöönpanohakemuksen kuulutus on katsottava pätemättömäksi.

Yhteenvetona 2. vaatimukseen toteamme, että lupaviranomaisen tulee korjata menettelyvirheeseen perustuva Sarvisuo 1-2 malminetsintäluvan täytäntöönpanohakemuksen kuulutus perumalla kuulutus ja palauttamalla hakijan lupahakemus takasin hakijalle hakemuksen lainvastaisten puutteiden korjaamista varten.

Liite 1. Valituksemme Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen Dragon Mining Oy:lle myönnetystä malminetsintäluvasta.

Liite 2. Tukesin kuulutus Dragon Mining Oy:n täytäntöönpanohakemuksesta.

Liite 3. Dragon Mining Oy:n täytäntöönpanohakemus.

Tampereella 3.12.2019

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.

Heikki Toivonen
puheenjohtaja

Marjo Niemenmaa
järjestösihteeri

Oriveden seudun luonnonsuojeluyhdistys ry.

Pekka Heikura
puheenjohtaja

Seppo Leinonen
taloudenhoitaja

Tukes

4.12.2019

Muistutus

koskien

Toiminnanaloituslupahakemusta

Tukesin päätöksessä 4.9.2019

Malminetsintälupahakemuksesta

Hakija: Dragon Mining Oy

Lupa-alueen nimi: Sarvisuo 1-2

Lupatunnus: ML2013:0006

Alueen sijainti ja koko: Orivesi, 41,10 ha

MÄÄRÄAIKA

4.12.2019

MUISTUTTAJA

Vesiluonnon puolesta ry

Jari Natunen

Puheenjohtaja

m

..

...

10 475

VAATIMUKSET

1. Malminetsintäluvan toiminnanaloituslupa pitää hylätä.

PERUSTELUTMalminetsintälupaa ei olisi pitänyt myöntää -toiminta ollut pitkään kaivos- ja ympäristölainsäädännön vastaista.Yhtiön yleisiä ja yksityisiä etuja loukkaavalla toiminnalla

eikä malminetsintätoiminnalla ole kattavia vakuuksia.

Kaivoslain 46§ mukaan kaivoslain velvoitteiden laiminlyöminen sekä toisaalta edellytyksien puute etsintätyölle, tai jos tarkoituksen ei ole ryhtyä etsintätyöhön, ovat luvanmyöntämisen esteitä:

”8) jos on painavia perusteita epäillä, että haetun alueen laajuuden johdosta taikka hakemuksen käsittelyn yhteydessä ilmenneistä muista syistä *hakijalla ei ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan, taikka hakija on aikaisemmin olennaisesti laiminlyönyt tähän lakiin perustuvia velvollisuuksia;*

Syy Oriveden kaivoksen suhteen on ilmennyt Tukesille mm. lupahakemusten mielipiteistä/muistutuksista ja lausunnoista.

Dragon Mining Oyn toiminta loukkaa myös yleisiä ja yksityisiä etuja Sastamalan rikastamalla sekä Kaapelinkulman ja Jokisivun kaivoksilla.

Kaivoslain 18§ säädetään kaivosluvan haltijan velvollisuuksista yleisten etujen suhteen

”Kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että:

- 1) *kaivostoiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;*
- 2) *kaivostoiminnasta ei aiheudu huomattavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle eikä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset huomioon ottaen kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta;*

Yleisiä etuja on haitattu ja loukattu merkittävä tavalla

Seuraavien perusteella on toiminnasta aiheutunut terveystriskejä ja vaaraa yleiselle turvallisuudelle

Kaivoksen ympäristölupaa ei ole jatkettu ympäristön pilaamisesta johtuen

Yhtiö on pilannut kaksi järveä Oriveden kaivoksen alapuolisella Natura-alueella. Järvet ovat suolakerrostuneet Talvivaaran lähijärvien tavoin. Vesissä on erittäin korkeita suola, sinkki ja alumiinipitoisuuksia, useiden aineiden pitoisuudet ovat ylittäneet lailliset ympäristölaatu­normit. Yhtiö on hakenut ympäristöluvan jatkamista, mutta se on hylätty AVI:ssa, Vaasan HaOssa ja KHOssa (2675/2019). Yhtiön on esitettävä sulkemissuunnitelma 6 kuukauden kuluessa KHO:n päätöksestä 6.6.2019.

<https://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/muitapaatoksia/muupaatos/1559626809990.html>

Liitteessä 1 on Oriveden vesien ja sedimentin saastumistietoja. Uraanin suhteen kaivokselta tulevat vedet ovat 10-100 kertaa ympäristölle turvallista tasoa pahemmin saastuneet ja pintasedimentin uraanipitoisuus on korkeimmillaan 440 mg/kg eli 11 kertaa säteilyjätteen arvion­tin­normi uraanin suhteen 40 mg/kg eli 1000 Bq/kg.

On ilmeistä, että tilanne rikkoo myös kaivoslain velvoitteita tavalla, joka estää malminetsintäluvan jatkamisen. KHO on hylätessään ympäristöluvan tosiasiallisesti todennut yhtiön kelvottomaksi harjoittamaan kaivostoimintaa alueella.

Yhtiö on myöskin sopimaton jatkamaan toimintaa, koska se on harjoittanut laitonta kaatopaikkatoimintaa Oriveden kaivoksen alueelle

Lehtitietojen ja ELYn lausuntojen perusteella laittoman kaatopaikan selvitykset jatkuvat. Poliisi tutkii 2016 asti jatkunutta toimintaa ainakin törkeänä ympäristön turmelemisena. On ilmeistä, että lupaa ei voida myöntää vakavimmasta mahdollisesta ympäristörikoksesta epäilylle.

Yhtiön toiminta on rikkonut ja rikkoo ympäristölupia ja laillisia normeja kaikilla sen toimipaikoilla Suomessa

Yhtiön toimesta on kaadettu Valkeakoskella noin viisi hehtaaria KHOssa kirjopapurikkoperhosen suoja-alueeksi määritettyä metsää.

Yhtiön vesipäästöissä esiintyy jatkuvasti laillisia ympäristölaatunormeja ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia ainakin nikkeliä Sastamalan rikastamolla ja kadmiumia Orivedellä.

Yhtiön vesipäästöissä on kohtuuttomasti arseenia ja uraania Jokisivun kaivoksella, mutta luvan mukaan näin ei saisi olla poiketen luonnollista pitoisuuksista.

Yhtiön Sastamalan rikastamolta leviää toistuvasti terveydelle vaarallista pienhiukkaspölyä.

Yhtiön Sastamalan jätteiden vakuudet eivät ole kunnossa ja toiminta loukkaa yleistä etua.

Tukesin vastineet:

Tukesin vastineet luvassa Oriveden kaivoksen osalta ovat virheellisiä, eivätkä huomioi merkittävää yleisten etujen haittaa ja loukkausta tai turvallisuusriskejä, jotka liittyvät ympäristöluvan lisäksi myös kaivoslain velvoitteisiin. Kaivoslaissa ei sanota aikaisemmin laiminlyönyt tähän lakiin liittyviä velvoitteita *liittyen käsittelyssä olevaan lupa-asiaan* vaan se käsittää kaikki toiminnanharjoittajan laiminlyönnit, laki on yksiselitteinen ja viranomaisen vastine vääristelee sitä.

On myös erikoista, että viranomaisen väittää, että kairauksen kemialliset vaikutukset eivät kuuluisi malminetsintälupa.

Vesiluonnon puolesta ry:n muistutuksen osalta kaivosviranomaisen toteaa, että nyt käsittelyssä olevaan malminetsintälupa (ML2013:0006) liittyen kaivosviranomaisen tiedossa ei ole laiminlyöntejä, jotka olisivat esteenä malminetsintäluvan jatkoajan myöntämiselle. Malminetsintäluvan jatkoaikahakemus täyttää kaivoslain 34 ja 61 §:n vaatimukset. Muistutuksessa esitetyt asiat eivät liity kyseessä olevaan malminetsintälupa-asiaan, vaan lähinnä ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan liittyviin asioihin ja muihin asioihin.

Oriveden kaupunki ei puolla malminetsintäluvan myöntämistä koska Dragon Mining Oy:n Oriveden kaivoksen ympäristölupa on hylätty KHO:n päätöksellä. Kaivosviranomaisen toteaa, että yhtiön kaivoksen ympäristölupa liittyvät, ja ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan liittyvät asiat eivät kuulu nyt ratkaistavaan malminetsintälupa-asiaan. Kaivoslain 45 §:n mukaisesti kaivosviranomaisen on myönnettävä malminetsintälupa, mikäli kaivoslain edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Asiassa on tapahtunut kuulemis- ja kuulutusvirheitä, koska

asiassa ei ole esitetty selvitystä Dragonin kaivoslain vastaisesta toiminnasta, kaivoslain ja valtioneuvoston asetuksen kaivostoiminnasta mukaisia selvityksiä ei ole esitetty tai riittäväällä tarkkuudella esitetty lupakäsittelyssä, katso kohta 10 ja selvitykset malminetsintäluvan ympäristövaikutuksista ovat puutteelliset.

Oriveden kaupungille tai Vesiluonnon puolesta ry:lle ei annettu hallintolain mukaista vastineoikeutta Tukesin vastineen johdosta.

Lupamääräykset ovat puutteelliset kohdan 10 mukaisesti.

Oriveden kaupunki vetoaa myöskin kaivoksen sulkemispäätökseen malminetsinnänesteenä.

Petolinnun pesän suojelu. Luvassa kerrotaan, että 500 metrin päässä etsintäalueesta on petolinnun pesäpuu. Linnun pesinnän suojelusta ei ole annettu lupamääräyksiä. Esimerkiksi suurten petolintujen kuten kotka ja kalasääksi pesinnän rauhoitus aika on tyypillisesti pesimäaika, joka kotkalla voi alkaa talvella ja kalasääksellä huhtikuun alussa ja jatkuu ainakin heinäkuun lopulle. Suojaetäisyys pesimäaikaan on 1100 metriä esimerkiksi Mawsonin 2019 valituksenalaisessa malminetsintäluvassa.

2. Tukes on määrättävä selvittämään aiheutetut haitat sekä niiden korvaaminen ja varmistamaan korvausten suorittaminen

Tukesin tulee hankkia kattava, pätevä, puolueeton ja riippumaton selvitys Dragon mining -yhtiön aiheuttamista ympäristövahingoista sekä yleisille ja yksityisille eduille aiheuttamista haitoista, niiden käsittelystä oikeudessa ja viranomaisissa, sekä vahinkojen korvaamisen ja ennallistamisen tilanteesta. Tämä selvitys tulee päivittää ja käsitellä sekä kuuluttaa jokaisen yhtiön kaivos- ja malminetsintäluvan käsittelyn yhteydessä, ja erityisesti Orivedelle haettujen lupien yhteydessä. Pätevän selvittäjän/selvittäjien osaamiseen tulee kuulua Dragonin kaivosten kaikkien kemiallisten haitta-aineiden ympäristö- ja terveysvaikutusten selvittäminen mukaan lukien ekologisten vaikutusten selvittäminen, kuten erityisesti selvitykset ekologisista vaikutuksista ympäristölaatumien avulla ja luonnossa erityisesti ravintoketjuissa tapahtuvista kertymisilmiöitä, niin jo tapahtuneiden kuin myös lyhyiden että pitkien aikojen kuluessa tapahtuvien ja mahdollisten haittojen suhteen.

Erityisesti Tukesin tulee puolueettomalla ja pätevällä taholla selvityttää Dragon mining oyn kaivannaisjätteiden suhteen:

2.1. Pitkäaikaiset riskit ja kustannukset huomioiden kaivannaisjäteasetuksen 190/2013 vaatimukset siitä, että haittaa pinta- ja pohjavesille ei tule pitkienkään aikojen kuluessa

2.2. Jätealueista aiheutuvat haitat maa-alueiden käytölle myös pitkien aikojen kuluessa sekä näistä seuraavat vahingot yleisille ja yksityisille eduille ml. haitat naapureille ja kunnille.

2.3. Jätealueisiin kohdistuvat kunnostus ja ylläpitotarpeet kustannuksineen sekä keinot näiden minimoimiseen erityisesti stabiloimalla jätteitä pysyvästi kiinteään muotoon.

2.4. Tukesin tulee myös selvittää mikä taho/mitkä tahot vastaa kaivannaisjätteiden saneerauksesta ml. Dragonin sopimuskumppanit ja kaivoksen/kaivosten aikaisemmat omistajat.

2.5. Kaivoslain mukaisesti Tukesin tulee varmistaa ja seurata, että vahingot ja haitat tulevat korvatuiksi viipymättä. Mikäli muuta vastuutahoa ei joltain osalta löytyisi on Tukes vastuussa

PERUSTELU: Tukesin tehtävänä on valvoa yleisiä ja yksityisiä etuja kaivos- ja malminetsintätoiminnan suhteen.

3. Tukesin on määrättävä Dragon korjaamaan vanhat ympäristövahingot sekä kaivannaisjätevastuut ja Tukesin on käynnistettävä niihin liittyvät kaivostoimitukset sekä muut viranomaistoimituksen ml. vesilain mukaiset käsittelyt ympäristövahinkojen korvaamiseksi.

PERUSTELU: Tukesin tehtävänä on valvoa yleisiä ja yksityisiä etuja kaivos- ja malminetsintätoiminnan suhteen.

4. Tukesin tulee toimittaa hallussaan olevat tiedot mahdollista rikoksista poliisille rikostutkintaa varten.

PERUSTELU: Tukesin tehtävänä on valvoa yleisiä ja yksityisiä etuja kaivos- ja malminetsintätoiminnan suhteen.

5. Tukesin on huolehdittava, että vahinkojen kattavaa korjaamista ja korvaamista varten asetetaan viipymättä vakuudet huomioiden kaivannaisjätteistä aiheutuvat lyhyt- ja pitkäaikaiset haitat sekä jo aiheutetut haitat. Tukesin tulee sisällyttää määräykset vahinkojen ja haittojen korvaamisesta sekä korvauskäsittelyistä Dragonin kaivospiirien lupamääräyksiin sekä muihin mahdollisiin kaivoslupiin ja malminetsintälupiin ja seurattavat säännöllisesti vähintään vuoden välein määräysten toteuttamista.

PERUSTELU: Tukesin tehtävänä on valvoa yleisiä ja yksityisiä etuja kaivos- ja malminetsintätoiminnan suhteen.

6.. Tukesin tulee hankkia kattava, pätevä, puolueeton ja riippumaton selvitys Dragon mining -yhtiön aiheuttamista ympäristövahingoista sekä yleisille ja yksityisille eduille aiheuttamista haitoista, niiden käsittelystä oikeudessa ja viranomaisissa, sekä vahinkojen korvaamisen ja ennallistamisen tilanteesta. Tämä selvitys tulee päivittää ja käsitellä sekä kuuluttaa jokaisen yhtiön kaivos- ja malminetsintäluvan käsittelyn yhteydessä, ja erityisesti Orivedelle haettujen lupien yhteydessä. Pätevän selvittäjän/selvittäjien osaamiseen tulee kuulua Dragonin kaivosten kaikkien kemiallisten haitta-aineiden ympäristö- ja terveysvaikutuksien selvittäminen mukaan lukien ekologisten vaikutusten selvittäminen, kuten erityisesti selvitykset ekologisista vaikutuksista ympäristölaatumien avulla ja luonnossa erityisesti ravintoketjuissa tapahtuvista kertymisilmiöitä, niin jo tapahtuneiden kuin myös lyhyiden että pitkien aikojen kuluessa tapahtuvien ja mahdollisten haittojen suhteen. Erityisesti Tukesin tulee puolueettomalla ja pätevällä taholla selvittää Dragon mining oyn kaivannaisjätteiden suhteen

6.1. Pitkäaikaiset riskit ja kustannukset huomioiden kaivannaisjäteasetuksen 190/2013 vaatimukset siitä, että haittaa pinta- ja pohjavesille ei tule pitkienkään

aikojen kuluessa

6.2. Jätealueista aiheutuvat haitat maa-alueiden käytölle myös pitkien aikojen kuluessa sekä näistä seuraavat vahingot yleisille ja yksityisille eduille ml. haitat naapureille ja kunnille.

6.3. Jätealueisiin kohdistuvat kunnostus ja ylläpitotarpeet kustannuksineen sekä keinot näiden minimoimiseen erityisesti stabiloimalla jätteitä pysyvästi kiinteään muotoon.

6.4. Tukesin tulee myös selvittää mikä taho/mitkä tahot vastaa kaivannaisjätteiden saneerauksesta ml. Dragonin sopimuskumppanit ja kaivoksen/kaivosten aikaisemmat omistajat.

6.5. Kaivoslain mukaisesti Tukesin tulee varmistaa ja seurata, että vahingot ja haitat tulevat korvatuiksi viipymättä.

PERUSTELU: Tukesin tehtävänä on valvoa yleisiä ja yksityisiä etuja kaivos- ja malminetsintätoiminnan suhteen.

7. Tukesin on määrättävä Dragon korjaamaan vanhat ympäristövahingot ennen uuden luvan myöntämistä.

Samoin mahdolliset rikokset tulee selvittää ja niiden vaikutuksen lupaedellytyksiin.

PERUSTELU

Kaivoslain velvoitteiden rikkomiset ympäristön sekä yleisten ja yksityisten etujen suhteen tulee selvittää.

8. Aikaisemman toiminnan vahinkojen kattavaa korjaamista varten on asetettava vakuudet huomioiden kaivannaisjätteistä aiheutuneet ja aiheutuvat pitkäaikaiset haitat.

PERUSTELU

Yhtiö ei ole vakavarainen. Yhtenä esimerkkinä Hongkongin pörssin osavuosikatsauksen mukaan Ruotsin viranomaiset ovat vaatineet yhtiön Ruotsin jätealueelle 74 miljoonan kruunun vakuudet, ks sivu 27. Vaatimus on merkittävä suhteessa yhtiön varoihin ja velkoihin.

<https://www1.hkexnews.hk/listedco/listconews/sehk/2019/0927/ltn20190927199.pdf>

9. Lupakäsittelyyn on sisällytettävä ja hakemuksen yhteydessä on kuulutettava valtioneuvoston asetuksen kaivostoiminnasta 391/2012 ja kaivoslain edellyttämät seuraavat asiat. Tutkimusten suunnitelma on oltava niin yksityiskohtainen, että asianosaiset voivat arvioida kiinteistöllään ja niiden läheisyydessä aiheutuvia haittoja:

391/2012: 12§

6) suunnitelma tarpeellisten tutkimusten määrästä, laadusta ja aikataulusta;

391/2012: 3§

Kaivoslain 13 §:n mukaisen malminetsintäalueen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman laadinnassa on otettava huomioon:

- 1) toimenpiteiden vaikutukset jätehuoltoon;
- 2) maa- ja kiviainesjätteiden sekä pintamaiden palauttaminen ottamispaikkaan, jos se on taloudellisesti ja teknisesti mahdollista eikä siitä aiheudu kiellettyä ympäristön pilaantumista;
- 3) toiminnasta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten ehkäiseminen mahdollisimman tehokkaasti.

Sen lisäksi, mitä kaivoslain 13 §:ssä säädetään, jätehuoltosuunnitelman tulee sisältää:

- 1) pääpiirteiset tiedot malminetsinnässä syntyvästä maa- ja kiviainesjätteestä ja sen ominaisuuksista;
- 2) arvio maa- ja kiviainesjätteen kokonaismäärästä ja suunnitelma jätteen hyödyntämisestä ja muusta käsittelystä;
- 3) tiedot maa- ja kiviainesjätteen merkittävistä ympäristövaikutuksista;
- 4) tiedot jätealuetta koskevista jälkitoimenpiteistä malminetsintäalueella.

Jätehuoltosuunnitelmassa on lisäksi esitettävä muut sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, että maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisy ja haitallisuuden vähentäminen sekä jätteen käsittely on järjestetty kaivoslain ja tämän asetuksen mukaisesti.

10. Mahdollisen malminetsintäluvan määräykset on korjattava seuraavasti. Perusteluna liitteen 1 selvitys malminetsinnän ympäristövaikutuksista.

10.1. Malmin etsinnässä kairareivät tulee tukkia pysyvästi ja mahdolliset kairaputket (maaputket) poistaa, katso liite 2. Tukkiminen tulee tapahtua ympäristövirnaomaisten hyväksymällä tavalla ja siihen tulee hakea asianmukaiset ympäristöluvut

10.2. Malminetsinnän vedet tulee kierrättää ja puhdistaa käytön jälkeen, soija tulee käsitellä/stabiloida pysyvästi stabiiliin muotoon. Asia tulee käsitellä ympäristölupa-asiana.

10.3. Malminetsinnän vesille tulee määrätä tarkkailu käsittäen kaivoksen tarkkailun raskasmetallit ja öljyhiilivedyt. Asia tulee käsitellä ympäristölupa-asiana.

10.4. Alueen saastuminen tulee selvittää niin ettei saasteita leviä pinta- ja pohjavesiin tai maaperään. Etsintätöiden alueet on valokuvattava kattavasti ennen ja jälkeen toimenpiteiden.

10.5. Mahdollisen maanalaisen tutkimuksen yhteydessä on selvitettävä kaivostunneleiden tuuletus ja radon-pitoisuudet.

10.6. Asbestin esiintyminen kiviaineksessa on selvitettävä ja tarkkailtava sekä sen esiintyessä ilmoitettava valvovalle viranomaiselle sekä ryhdyttävä tarvittaviin jätehuolto, työ- ja ympäristöturvallisuustoimiin, niin että työntekijät, luonto ja ympäristössä liikkuvat ihmiset eivät altistu asbestille. Perustelu: Tukes on huomionnut asbestia Tuusniemen Rääpysjärven malminetsintöluvassa 2019, mutta se on tehtävä tarkemmin.

11. Vaadimme lupaan tarkempaa selvitystä petolinnun pesästä ja määräyksiä petolinnun pesän suojeluun erityisesti 1100 metrin suojaetäisyyttä pesimäaikaan.

PERUSTELU

Luvassa (kohta 6 sivulla 9) kerrotaan, että 500 metrin päässä etsintäalueesta on petolinnun pesäpuu. Linnun pesinnän suojelusta ei ole annettu lupamääräyksiä. Esimerkiksi suurten petolintujen kuten kotka ja kalasääksi pesinnän rauhoitusaika on tyyppillisesti pesimäaika, joka kotkalla voi alkaa talvella ja kalasääksellä huhtikuun alussa ja jatkuu ainakin heinäkuun lopulle. Suojaetäisyys pesimäaikaan on 1100 metriä esimerkiksi Mawsonin 2019 valituksenalaisessa malminetsintäluvassa. Malminetsintä lupia on kumottu ja palautettu Tukesille johtuen luonnonsuojeluasioiden puutteista.

12. Vakuus on asettava riskien mukaan ja sen on oltava noin 500 000 euroa.

PERUSTELU

2000 euro vakuus on täysin riittämätön ja poikkeuksellisen pieni mille tahansa malminetsintäalueelle Koska malminetsintään liittyy suuria kemiallisia riskejä pinta- ja pohjavesien suhteen, eikä kairareikien täyttötekniikkaa ole testattu ja hyväksytty ympäristöviranomaisen toimesta täytyy vakuuden olla riittävä näiden seikkojen suhteen. Pitkiä kairareikiä tulee todennäköisesti kymmenittäin ja niiden kokeellinen käsittely ja tarkkailu on kallista ja haastavaa.

13. Tämä on sekä ensisijainen sekä toissijainen vaatimus. Vaadimme valituksesta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen korvaamista. Kulut ovat tällä hetkellä 780 euroa, käsittäen asiantuntijatyötä valituksen laadinnassa.

PERUSTELU

Koska oikeudenkäynti johtuu viranomaisen ilmeisestä virheestä, on kohtuullista, että viranomaisen maksaa kulut. Kuulemisessa esitettyjen perusteluiden jälkeen viranomaisen virhe vaikuttaa tahalliselta ja tietoiselta toiminnalta kaivosyhtiön etua tavoitelleen.

Kaivoslain mukaan kaikki haitat on korvattava. Puuteellinen lupakäsittely on aiheuttanut erityistä haittaa.

TUKES on useamman kerran tuomittu kaivosasiassa maksamaan vastapuolen oikeudenkäyntikulut, kun oikeudenkäynti on johtunut sen virheestä, esim. KHO Muu päätös 6029/2017

<http://www.kho.fi/fi/index/paatoksia/muitapaatoksia/muupaatos/1511180186124.html>

Liite 1

Uraani Oriveden kaivoksen päästöissä ja järvissä

Dragonin raportti: 28_Orivesi_uranium_study_31102014 sivu 14

EUn SCHER tiedokomission depleted uranium raportin 2010, sivu 17, mukaan uraanin ekologinen PNEC raja-arvo olisi 0.1-1.0mikrog/L. Oriveden kaivos päästää jatkuvasti noin 10-100 kertaisi pitoisuuksia.

Table 2. Uranium in lakes' surface waters.

Uranium concentration in surface waters of lakes up-stream and downstream of the mine	U-238 µg/L total	U-238 µg/L dissolved	pH -	SO ₄ ²⁻ mg/L
Ylä-Jalkajärvi				
Lake Ylä-Jalkajärvi, background	0,11	-	-	-
Lake Ylä-Jalkajärvi, background	0,052	0,05	5,2	4,8
Ala-Jalkajärvi				
Lake Ala-Jalkajärvi	10	-	-	-
Lake Ala-Jalkajärvi	6	3,7	6,2	1700
Downstream from Ala-Jalkajärvi				
Lake Ala-Jalkajärvi, discharge ditch	2	1,3	5,7	1700
Peräjärvi	0,19	0,16	6,5	84
Lake Peräjärvi, discharge ditch	0,15	0,13	6,6	83
Peräjoki river after Lake Peräjärvi				
Paarlahti, Peräpohja	0,099	0,093	7,2	9,8
Näsijärvi, Paarlahti	0,1	0,09	7,2	9,5
Näsijärvi, Paarlahti	0,1	0,084	7,1	9,4
The mine's discharge waters				
Discharge water ditch	8,3	8,1	7,9	2600

Uraanin määrä ylittää saostusaltaissa 1000 Bq/kg (noin 40 mg/kg). Tämä on säteilyjätteen arviointinormi. Kokonaisaktiivisuus uraani-isotoopeista on noin kaksi kerta U-238 aktiivisuus.

Table 3. Radioactivity concentrations in sediment samples collected from the mine area.

Radioactivity concentrations in sediments of Ponds 1-4 and discharge ditch	U-238 Bq/kg	U-238 mg/kg	Ra-226 Bq/kg	Ra-228 Bq/kg	Cs-137 Bq/kg	K-40 Bq/kg
Pond 1	117	9,4	32	31	0,93	1 000
Pond 2	730	59	-	54	2,6	820
Pond 3	1 560	125	-	55	1,8	550
Pond 4	153	12,3	60	38	6,3	700
Pond 4	79	6,3	34	33	6,4	720
Discharge ditch to Lake Ala-Jalkajärvi, 0-10 cm (upstream)		64				
Discharge ditch to Lake Ala-Jalkajärvi, 0-5 cm (middle)	1 380	111	210	86	90	660
Discharge ditch to Lake Ala-Jalkajärvi, 0-10 cm (downstream)		180				

Uraanin määrä ylittää Ala-Jalkajärvessä 1000 Bq/kg (noin 40 mg/kg), kokonaisaktiivisuus uraani-isotoopeista on kaksi kerta U-238 aktiivisuus.

The uranium concentrations in the top sediment (0-4 cm) of the Lake Ala-Jalkajärvi basin were elevated (Table 4). In the deeper sediment layers (4-10 cm) uranium concentration is at background levels. In lakes Ylä-Jalkajärvi, Peräjärvi, Paarlahti and Näsijärvi uranium concentrations have been at the natural background level. The locations of the lakes are presented in Figure 3.

Table 4. Concentrations in lake sediments.

Radioactivity concentrations in lake sediments	U-238 Bq/kg	U-238 mg/kg	Ra-226 Bq/kg	Ra-228 Bq/kg	Cs-137 Bq/kg	K-40 Bq/kg
Ylä-Jalkajärvi (background)						
Discharge ditch from Ylä-Jalkajärvi, 0-5 cm	70	5,6	-	27	2 500	350
Ylä-Jalkajärvi, 5-10 cm	<50	<4	52	25	580	420
Ylä-Jalkajärvi, 0-4 cm		2,1				
Ylä-Jalkajärvi, 4-8 cm		2,5				
Ala-Jalkajärvi						
Ala-Jalkajärvi near discharge ditch, 0-4 cm		49				
Ala-Jalkajärvi near discharge ditch, 4-8 cm		4,9				
Ala-Jalkajärvi 1, 0-5 cm	1 390	112	270	97	3 400	710
Ala-Jalkajärvi 1, 5-10 cm	90	7,2	-	21	3 100	280
Ala-Jalkajärvi 1, 10-15 cm	82	6,6	-	14	550	85
Ala-Jalkajärvi 2, 0-5 cm	1 390	112	260	73	4 300	480
Ala-Jalkajärvi, 0-4 cm		130				
Ala-Jalkajärvi, 4-8 cm		3,7				
Ala-Jalkajärvi, 8-12 cm		1,8				
Peräjärvi						
Peräjärvi, 0-4 cm		6,1				
Peräjärvi, 4-8 cm		4,2				
Peräjärvi, 8-12 cm		3,6				
Paarlahti (Näsijärvi)						
Paarlahti, Peräpohja 0-4 cm		4,1				
Paarlahti, Peräpohja 4-8 cm		3,8				

Uraani on pint sedimentissä 1-3 cm syvässä, kun vuoden 1986 Tshernobyl kerrostuma on 4-5 cm syvässä

Lake sediments and water samples

The sediment samples from the Lake Ala-Jalkajärvi were analysed for dry matter, pH and uranium. Samples from SED1 were also analysed for LOI (loss of ignition) and cesium (Cs). The Cs-137 analysis was done at STUK. The reason for Cs analysis was to date the sediments in relation to the Tshernobyl event in 1986, as the event is seen in sediments as an elevated Cs-137 concentration. The water samples were analysed for dry matter, DOC, hardness, total uranium and dissolved uranium. The laboratory analysis certificates are presented in appendix 1 and field measurements in appendix 2. A summary of the results is presented in Tables 7 and 8.

Table 7. Results of lake sediments.

Sample id	Sample depth cm	Dry matter m-%	pH	U mg/kg dm	Cs-137 Bq/kg	LOI -%
SED1 0-1	0-1	3,3	6,5	390	324	45
SED1 1-2	1-2	4,2	6,3	370	187	42
SED1 2-3	2-3	6	6,3	170	580	31
SED1 3-4	3-4	7,2	6,3	54	2570	25
SED1 4-5	4-5	6	6,3	21	23170	47
SED2 0-1	0-1	5	6,4	240	NA	NA
SED2 1-2	1-2	6	6,5	230	NA	NA
SED2 2-3	2-3	6,4	6,5	170	NA	NA
SED3 0-1	0-1	3,5	6,3	440	NA	NA
SED3 1-2	1-2	5,1	6,2	230	NA	NA
SED3 2-3	2-3	6,2	6,2	68	NA	NA

Table 8. Results for water samples, WSED1 to WSED3.

Sample id	Dry matter mg/L	DOC mg/L	Hardness (Ca+Mg) mmol/l	Total U µg/L	Dissolved U µg/L
WSED1	4,6	6,4	11	7,1	6,6
WSED2	<2,0	7,4	12	5,4	5,3
WSED3	<2,0	6,4	12	6,5	6,2

Liite 2

Kairauskemikaaleista ja Kairauksien pohjavesivaikutuksista ja niiden torjumisesta

Kairauskemikaalit

Käytännössä kemikaalien käyttö on erittäin todennäköistä. Yhtiö ja Tukes eivät vastaa, koska katsovat kemikaalit hiljaisesti hyväksyttäväksi. Kemikaalien käyttöä on käsitelty Sakatin Natura-arviossa. Siinä olevista tiedoista sekä muista kemikaalitiedoista voidaan kuitenkin päätellä haitallisiksi. Kemikaalit edellyttävät ympäristöluvitusta, joten lupaa ei voida hyväksyä. Mikäli lupa kuitenkin hyväksyttäisiin, tulee siinä kieltää kemikaalien käyttö kairauksessa.

Kairauksissa käytetään haitallisia kemikaaleja

Julkista tietoa kairauskemikaaleista on Lapin ELYn lausunnossa 5.8.2015

(Lausunto_NA_täydennyksestä_Sakatti_5_elokuu_2015-3.pdf lausunto on Sakatin kairauslupaliite, liitteenä tässä). Viiankiaavalla ELYn mainitsemat ja haitallisimpina pitämät kemikaalit olivat mineraaliöljytisle (tulee pitää luonnossa erityisen haitallisena), kaliumasetaatti ja etoksyloitu C12-15 alkoholi.

Kairauksissa käytetään apuaineita, jotka mahdollistavat soijan erottamisen ja veden kierrättämisen systeemissä. Ympäristöön jäävien haitallisimpien aineiden laskennalliset määrät suunnitelluissa kairauksissa ovat seuraavat:

- kaliumasetaatti	4 l/v
- mineraaliöljytisle	6,4 l/v
- etoksyloitu C12-15 alkoholi	0,24 l/v

Sakatissa kerrottujen kemikaalien ympäristöriskit

Ely lausunnossa on mainittu tarkemmin määrittelemätön mineraaliöljytisle, on mahdollista, että se sisältää luvanvaraisia aromaattisia aineita (PAH ja VOC-yhdisteet). Lisäksi öljyjakeille on ainakin pohjavedessä ympäristölaatumormi, asetus 341/2009, Oljyjakeet (C10-40) 50 µg/l. Jos tisleen tiheys on 1kg/L, niin yksi litra voisi pilata 20 000 pohjavesilitran laadun ja 6.4 litraa 128 000 litran laadun. Pintavesille on Australian normi dokumentissa mainittu USEPA metodeilla 7 mikrogramma/litra tällöin edellisellä tiheysoletuksella voisi pilata 914 000 litraa pintavettä. Mahdollinen trigger value voi olla sivu 8.3-297 taulukon ja turvakertoimen 100 perusteella jopa 0.7 mikrog/L, jolloin pilaantuvan veden määrä olisi 9 140 000 litraa, eli 9140 kuutiota, katso gfmwq-guidelines-vol2-8.3b

<http://www.agriculture.gov.au/SiteCollectionDocuments/water/nwqms-guidelines-4-vol2.pdf> , sivu 8.3-297

Kemikaaleissa on myös etoksyloitu alkoholi 0.24 litraa Australian 99% protection of species normi pintavedessä on Alcohol ethoxylated surfactants (AE) 50 mikrog/L mincos gov dokumentti taulukko 3.4.1 sivu 3.4-10

Ilmeisesti lista oli kuitenkin vajaa. Googlella netistä löytyy "ympäristöturvallisten" kairauskemikaalien valmistaja. Toisin kuin lupahakemuksesta voisi olettaa kairausliuos ei olekaan pelkkää vettä, vaan viskoosi kemikaali-cocktail, jonka pH on säädetty natriumkarbonaatilla arvoon 10 voimakkaasti emäksiseksi ja luonnossa haitalliseksi. Seuraava video havainnollistaa "turvallista" kairausliuosta:

<https://www.youtube.com/watch?v=iWtcDFuV0YU>

Voiteluaineena on kasviperäinen öljy joka korvaa kilpailijoiden tuotteista raskasmetalliuoksia ja mineraaliöljyä. Yksi voiteluaine on kasviöljyyn perustuva, turvallisuusdokumentissa lukee, että siitä voi tulla palaessa vapautua rikkiyhdisteitä, joten pelkät kasviöljyt eivät selitä koostumusta. Kasviöljyillä on vedessä haittavaikutuksia muiden öljyjen tavoin. Yksi vaikutus on myös biologinen hapenkulutus, joka voi johtaa hapettomuuteen vedessä.

Maininta vähemmän ympäristöystävällisistä vaihtoehdoista: <https://www.matexdrillingfluids.ca/diamond-drilling.html> www.matex-ccc.com THREAD COMPOUND ES's unique formulation provides excellent protection against thread wear, galling and seizing for tool joints, drill collars and rotary shouldered connections. THREAD COMPOUND ES is free of both petroleum oil carriers and all heavy metals, such as lead, zinc, copper, aluminum, etc.

rikkiyhdisteet: SECTION 10. STABILITY AND REACTIVITY

"Hazardous Decomposition Products" Carbon and oxides of sulphur on burning." <http://2mco.com/Files/iweb/FSC/RDO302ES.pdf>

Polyakryyliamidi ja muut varatut polymeerit

Mainituista polymeereistä tai varatuista polymeereistä ainakin yksi koostuu polyakryyliamidista. Varattuja

polymeerejä, kuten polyakryyliamidia käytetään maaperän aineksien stabiloimiseen kairareissä sekä hienoaineksen sekautukseen eli ns. flokkulanttina. Polyakryyliamideista voi tulla ongelma, jos aine hajoaa tai sisältää monomeerejä. Emäksinen pH, lämpötila ja mineraalit voivat aiheuttaa hajoamista. Talvivaarassa on mitattu ilmeisesti vedenkäsittely flokkulanttina käytetystä polyakryyliamidista tullutta akryyliamidi-monomeeriä.

Polyakryyliamidi polymeeri.

<http://ftp.nwb-oen.ca/registry/13%20CLOSED%20CANCELLED/2BE-BKL0609%20Majescor%20CLOSED/1%20APPLICATION/2007%20Amendment%201/070626%20BE-BKL0607%20MSDS%20Matex%20DD%202000-ILAE.pdf>

Varatut polymeerit ovat kaloille ja vesieliolle vaarallisia, vaikka ne eivät olisi ihmiselle myrkyllisiä

Australian vaikutusarvio vesien selkeytykseen käytettävistä orgaanisista flokkulanteista haittaa 1 mikrog/L tasolla. Pitoisuus tarkoittaa, että 1 gramma ainetta voi tehdä 1000 m³ (eli miljoona litraa) vettä haitalliseksi vesielioille. Siten polymeerit voivat olla kaikkein haitallisin komponentti kairausvesissä.

<http://www.agriculture.gov.au/SiteCollectionDocuments/water/nwqms-guidelines-4-vol2.pdf> sivu pdf 428/678 page 8.3–301 [linkki on lähdeviitteenä, kopioitu yhteenveto käännöksineen alla.]

Käännös Australian polymeeriarviosta: Polyelektrolyytti-flokkulantit, muutoin kutsuttu orgaanisiksi polymeeri-flokkulanteiksi (OPF), tarjoavat vaihtoehdon tavanomaiselle käsittelylle raudalla ja alumiinisuoloilla. Ne ovat korkean molekyyliainemäärän synteettisiä polymeerejä., joita voidaan formuloida spesifisiin sovelluksiin. OPF[-aineita] kuvaavat seuraavat ominaisuudet [Lamberton 1995]: polymeerin kemia, polaarisuus(kationinen, anioninen, tai amfoteerinen), molekyyliainemäärä, varaustiheys, fysikaalinen muoto (kiinteä, vesiliuos, emulsio jne). Australiassa useimmat(yleisimmät) polymeerien kemialliset ryhmät ovat polyakryyliamidit, poly-dadmac- ja epikloorihydriini-amiini-polymeerit (Bolto 1994). Yksi merkittävimmistä vaikeuksista flokkulanttien päästökontrollissa on, että flokkulanttien vesipitoisuuksien analysointi on vaikeaa.

Ohjeet: Tieto oli vajaavaista, jotta voitaisiin kehittää ohjeellisia raja-arvoja OPFille, erityisesti joutuen laajasta joukosta polymeeri tyyppistä. **Kun akuutteja vaikutuksia on raportoitu niinkin alhaisella pitoisuudella kuin 10 mikrog./L, 1 mikrog./L polymeeripitoisuudet voivat aiheuttaa ympäristöhaittaa.**

Alkuperäinen teksti: Polyelectrolyte flocculants, otherwise called organic polymeric flocculants (OPF), provide an alternative to conventional treatment with iron and aluminium salts. They are high molecular weight synthetic polymers, which can be formulated for specific applications. OPFs are characterised by a number of features (Lamberton 1995): • chemistry of the polymer • polarity (cationic, anionic, non-ionic or amphoteric) • molecular weight • charge density • physical form (solid, aqueous solution, emulsion, etc.). In Australia, most chemical groups of polymers are polyacrylamides, polydadmacs and epichlorohydrin-amine polymers (Bolto 1994). One of the major difficulties in controlling flocculant releases is that it is difficult to analyse for flocculant levels in water.

Guidelines There were insufficient data to develop guideline trigger values for OPFs, particularly given the range of polymer types. As **acute effects** are reported as low as 10 µg/L, polymer concentrations greater than 1 µg/L may cause environmental harm.

Kairauksien pohjavesivaikutuksista ja niiden torjumisesta

Syväkairauksilla on vaikutuksia, joita Tukes ei suostu tunnustamaan. Kairauksilla on arvaamattomia vaikutuksia pohjavesiin. Kaikki maaperän ja kallioperän vesi on pohjavettä, jolla on ympäristösuojelulain nojalla ehdoton pilaamiskielto Tiedetään esimerkiksi syväkairauksien sekoittavan eri syvyyksien pohjavesiä ja johtavan saastumiseen.

Reikien betonointi on otettu esiin asiantuntijoiden toimesta. Reikien pysyvä tukkiminen on myös eräissä

USAn kaivostandardeissa. Esim. Michiganin osavaltio edellyttää hylättyjen kaivojen täyttämistä koko reiän matkalta. Malmikairausreiät vastaavat porakaivoja.

https://www.michigan.gov/deq/0,4561,7-135-3313_3675_3689---,00.html

https://www.michigan.gov/deq/0,4561,7-135-3313_3675_3689-8001--,00.html

Menettely on erittäin hyvin perusteltu käytännön esimerkein, joissa

a) syvemmän pohjaveden suola vanhasta tukkimattomasta kaivosta pilaa uuden kaivon (1983 - Alcona County)

b) läheisen vanhan kaivon kautta tuleva pintavesi pilaa kaivon polttonesteillä, bakteereilla tai muilla haitta-aineilla

https://www.michigan.gov/deq/0,4561,7-135-3313_3675_3689-7993--,00.html

Edelleen Viiankiaavan YVAssa kaivosyhtiö kertoo kairareikien betonoinnista malminetsintä kairauksissa, mainittu ruhjevyöhykkeeseen kairaus.

Hankealueella malminetsintäkairauksesta peräisin olevat kairareivät tulpataan sementillä kairauksen loppuun. Täyttö tehdään kahteen kohtaan kairareikää, heti mineralisaation yläpuolelle sekä rapautuneen kallioperän alapuolelle. Kairareikiin laitetaan ensin mekaaninen tulppa, jonka yläpuolelle laitetaan noin 10-20 metriä sementtiä. Pinnalle tulee vielä mansettitulppa. Tulppauksen riittävyys tullaan selvittämään tarkemmin ennen kaivostoiminnan aloittamista.

Katso Arviointiohjelma (Lappi_YVA_Sakatti_YvaOhjelma_liitteinen sivu 37). [http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Sakatin_monimetalliesiintymän_kaivoshanke_Sodankyla/Sakatin_monimetalliesiintymän_kaivoshank\(45902\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/Ymparistovaikutusten_arviointi/YVAhankkeet/Sakatin_monimetalliesiintymän_kaivoshanke_Sodankyla/Sakatin_monimetalliesiintymän_kaivoshank(45902))

Toisaalta betonointi on ollut vaihtoehtona Viiankiaavan malmikairauksien reikien loppukäsittelyssä. Lupa-alueelta ei ole selvitetty ruhjevyöhykkeitä.

Allekirjoittanut Jari Natunen ollut tutkimassa Kuusamon Kouervaarassa neljää kairausputkea ympäröivää sedimenttiä. Putkien läheisyydessä radioaktiivisuus oli 30-, 6-, ja 1.25 kertainen suhteessa kansainväliseen IAEA säteilyjätteen arviointinormiin 1000 Bq/kg kuiva-ainetta ja neljänneksen putken mittaus alitti määritysrajan 500 Bq/kg. Alfa-aktiivisuuden 1000 Bq/kg ylittävät jätteet m.l. maa-ainekset ovat Säteilyturvakeskuksen (STUK) säteilysuojeluohjeen VAL2 (<https://www.stuklex.fi/fi/ohje/VAL2>) mukaan Luokan II jätteitä "joiden käyttöä on tarpeen säädellä säteilyaltistuksen rajoittamiseksi". Luokan III raja on 100 Bq/kg. Radioaktiivisuudesta mitattiin vain ravintoketjuissa ja luonnossa vaarallisin alfa-hiukkassäteilyä. Suurimmat arvot ovat poikkeuksellisia luonnossa ja ilmeinen saastumisriski. Toiseksi korkeimman pitoisuuden putken vedestä mitattiin 12.8 mikrogrammaa litra uraania. Tämä ylittää STUKin säteilyturvanäkökohdasta Talvivaaran uraanille antamasta vesirajan 10 mikrog/L. Huomioiden uraanin kemiallisen myrkyllisyyden ekologinen raja-arvo makeassa vedessä on noin 1.0-0.1 mikrog/L (EU SCHER Depleted uranium 2010). On huomattava, että vastaavasti voi vapautua muita raskasmetalleja ja haitta-aineita.

Uraanin vapautuminen ja liukoisuus on muualtakin tunnettu ongelma. Kairausten aiheuttama uraanipitoisen veden vapautuminen tunnetaan Yhdysvaltain tiedeakatemian Virginian valtiolle tekemässä katsauksesta. Mekanismeina on hapen pääsy pohjaveden ja uraanin vapautuminen kalliion sisällä sekä suolapitoisen syvemmällä olevan pohjaveden pääsy ylempiin pohjavesiin (Scientific, Technical, Environmental, Human Health and Safety, and Regulatory Aspects of Uranium Mining and Processing in Virginia, kappale 6, sivut 197-198 <https://www.nap.edu/read/13266/chapter/9>). Tämä vastaa Michiganin kaivoesimerkkiä.

Toisaalta kairaputkien jättäminen maastoon on monin tavoin haitallista. Maanpinnan yläpuolelta katkaistut putket ovat vaarallisia eläimillä ja maastossa liikkujille esimerkiksi talvella moottorikelkkailijoille tai muutoinkin metsäkoneiden renkaille. Tyypilliset kairaputket ruostuvat luonnossa ja muodostuvat entistä vaarallisemmaksi ja haitallisemmaksi jätteeksi. Jos pohjavesi on paineellista, niin tulppaus on vain rajallisen ajan toimiva ratkaisu. Ruostuvat putket pilaavat pinta- ja pohjavesiä. Raudan hapettuminen ruostuvassa putkessa voi johtaa esimerkiksi arseenin vapautumiseen maaperästä, mahdollisesti myös mangaanin. Ulkomailla on säännöksiä, jotka kieltävät putkien jättämisen esimerkiksi hylättyihin kaivoihin. Putkien poistaminen on suhteellisen pieni toimenpide.

Maaputken ruostumisen vaikutus on myös havaittu seuraavassa Helsingin yliopiston progradu-tutkielmassa

Kähkölä, K., *Hiiliteräksisen suojaputken vaikutus maaporattujen kalliokaivojen vedenlaatuun*. Pro Gradu. Helsingin yliopisto, Geologian laitos, Geologian ja mineralogian osasto, 2005

Porakaivojen saneeraja suosittaa ruostuvien hiiliteräspuutkien korvaamista ruostumattomalla teräksellä.

<http://porakaivot.blogspot.com/2018/05/>